

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2-90
za Nemčijo celoletno . . . " 28.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejemal mesečno . . . 1-70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna petlitvrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . " 15 "
za trikrat . . . " 13 "
za večkrat primeren popust.

Poročna ostanila, zabavice, osmrtnice (10):
enostolpna petlitvrsta po 2 v in

Poslano:

enostolpna petlitvrsta po 40 v in
izhaja vsak dan, izvenredno ne
deluje in praznike, ob 5. uri pop
Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.787, og.ško 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Cesarjev god.

Na severu, jugu in zahodu grmijo danes topovi: »Branimo mu krono dedno, zoper vse sovražnike.« Naš cesar praznuje danes svoj god in njegovi narodi mu dajejo v dar prelepo edinstvo in junaštvo na bojišču. Sijajno se je ravno v tej vojni izkazalo modro in globoko geslo vladarja »Z združenimi močmi!« Skrivnostna moč naše države res tiči v združenih silah njenih narodov.

Slovenski narod se ta dan spominja tega: Ravno pod vladjo Franca Jožefa se je naš narod vzbudil k krepkemu narodnemu življenju. Delali smo na vseh poljih z zavestjo, da samo državi koristimo, ako svoje narodne, gospodarske in kulturne sile okrepimo. Hoteli smo vedno državi dati bogato in zdravo moč malega, a trdnega naroda. Tudi danes se naš narod pridružuje cesarjevemu geslu o združenih močeh. Naša želja kot njegova je, da se njegovi narodi medsebojno spoštujejo in dvigajo in vedno delajo na to, da se krepki notranja moč države, ki naj postane prelepa domovina vseh njenih narodov. Navezani smo eden na drugega, moramo skupno živeti in nimamo volje do hiranja. Država rabi zdravih udov. Po ponavljanju in svojemu ljubljenu vladarju daje slovensko ljudstvo za god obljubo, da bo zvesto krepilo svoje sile, da bo samo močno in v zvezi z drugimi ustvarjalo tudi nadalje trdno Avstrijo.

× × ×

Cesarski lovci cesarju za god.

Mi — mi smo junaška lovška kri.
Kadar zatrobi bojni rog,
naše srce zakoprni,
naše oko zaplameni,
noga zaraja strašen krog.

Mi — mi smo mogočna lovška strast.
Zremo za ciljem, cilj je lep:
Grmo povišati Tvojo čast,
grmo razširiti Tvojo last
dale naprej do ruskih step.

Mi — mi smo cesarski lovski polk.
S križci je suknjič naš posut...
Bodi vihar še toli dolg,
nas ne užene v mir in molk;
silna je orlova perut.

Mi — mi smo železna lovška moč.
Preko valov granatnih vran,
preko strahov šrapnelovskih toč
branim Tebe dan in noč,
čuvamo Tebe noč in dan.

C. in kr. lovski bataljon št. 7.

Rusi vrženi čez reko Kormin. — Občuten ruski poraz pri Tarnopolu.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 2. oktobra. Uradno se razglša:

Boji ob potoku Kormin se nadaljujejo. Nemške in avstrijske čete so vrgle sovražnika iz vasi Czernysz, za katero so se zadnje dni bili vroči boji. Število ujetnikov se je z večeršnjimi povišalo na 5400.

Naša konjenica je — bojevala se je kakor običajno peš — pri tu doseženih uspehih slavno udeležena. Sicer ni bilo na severovzhodu večeraj posebnih dogodkov.

Namestnik načelnika generalnega štaba:
pl. Höfer, fml.

Dunaj, 3. oktobra. Uradno se razglša:
Sovražnik je večeraj, utrujen po mnogih brezuspešnih in izgub polnih napadih, ki jih je podvzel prejšnji dan, izpraznil zahodni breg potoka Kormin. Na severovzhodu ob sicer neizpremenjenem položaju nobenih posebnih dogodkov.

Namestnik načelnika generalnega štaba:
pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 2. oktobra. Veliki glavni stan:

Vojna skupina generalfeldmaršala pl. Hindenburga.

Severno od Postavov se bijejo kavalerijski boji. Južno od jezera Laroč pri Stigli in vzhodno od Višneva so bili ubiti ruski sunki. Močnejših napadov se je sovražnik po brezuspešnih izgub polnih udaril 30. septembra izognil. Naše čete so ujele večeraj pri Smorgonu tri častnike in 1100 mož ter zaplenile 3 strojne puške.

Vojna skupina generalfeldmaršala princa Leopolda Bavarskega.

Pred bojno črto vojne skupine je bilo splošno mirno. Tudi tu sovražnik ni nadaljeval svojih napadov. Pred našimi četami leži veliko padlih sovražnikov.

Vojna skupina generalfeldmaršala pl. Mackensena.
Nič novega.

Vojna skupina generala pl. Linsingena.

Sovražne postojanke pri Czernyszu (ob Korminu) so vzele naše čete z naskom. Sovražnik je bil vržen proti severu. Pustil nam je 1300 ujetnikov. Na drugih mestih so ujeli nadaljnjih 1100 ujetnikov. Pri armadi grofa Bothmerja so Rusi ponoči od 29. na 30. septembra poizkušali

prodreti zahodno od Tarnopola; poizkus se je popolnoma izjalovil z zelo izdatnimi izgubami za sovražnika. Samo ena naša divizija je pokopala 1168 Rusov, 400 do 500 jih pa leži še nepokopanih pred našo bojno črto. Veliko pušk je bilo zaplenjenih.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 3. oktobra. Veliki glavni stan:

Vojna skupina generalfeldmaršala pl. Hindenburga.

V kavalerijskih bojih vzhodno od Kozjanega je bil vržen sovražnik čez Madžjako nazaj. V ostalem nič novega.

Pri vojnih skupinah generalfeldmaršala princa Leopolda Bavarskega in pl. Mackensena je položaj neizpremenjen.

Vojna skupina generala pl. Linsingena.

Po porazu pri Černiču in ko so se bili izjalovili vsi ruski napadi proti bojni črti severno od tega kraja, so Rusi popustili zahodni breg Kormina izvemši malih posadk ob posameznih prehodih. Število ujetnikov pri nemških četah se je povišalo na 2400. Vrhovno vojno vodstvo.

RUSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 30. septembra. (Kor. urad.) Iz vojnega časnikarskega stana:

Brez navedbe dneva: Na črti postojank pri Dvinskem je položaj nekoliko mirnejši. Ujetniki pripovedujejo, da so imeli Nemci v zadnjih bojih in v napadih, ki smo jih bili odbili, težke izgube. Po večeršnjem boju za vas Drysviat ob jezeru enakega imena so bili Nemci vrženi iz navedene vasi. V prostoru Vilija, ob zgornjem teku Vilejke se bijejo ljuti boji. Vzeli smo vas Vesterki.

V prostoru Vilejke so podvzeli Nemci celo vrsto napadov, ki so jih ponovno napeli do bojev z bajoneti. Odbiti so bili vsi napadi. Naše čete so se polastile z bajonetom v prostoru severozahodno od Vilejke za boj prirejene vasi Ostrov in so osvojile vas Girk nazaj.

Na bojni črti ob Smorgonu in južno od tam se nadaljujejo boji. V prostoru Lazduny in vzhodno od tam pri trgu Ivje je razvil sovražnik ljut ogenj s težko artiljerijo. Naše čete so izpraznile to vas. Ljut nemški odpor smo premagali z bajonetom pri vasi odgorje, vzhodno od Novega Grodeka, kjer smo ujeli 4 častnike in 92 mož.

Zelo vroč boj je divjal večeraj cel dan v prostoru pristave Marišin (vzhodno od

Novega Grodeka); utrdbe so prehajale iz rok v roke. Južno od pristave Marišin je bil vržen sovražnik s ponovnimi napadi iz utrdb pri vasi Staro-Kolčici, kjer smo ujeli približno 600 Nemcev in zaplenili 1 strojno puško, 2 bagajna trenu, municijske vozove in municijo. Se bolj južno od tam smo po krvavem boju z bajonetom osvojili vas Poluže ob Strumjenu in smo tu vrgli Nemce čez reko nazaj. Sovražnik je popustil veliko ranjencev in streliva in je zažgal most pri Stitičevu južno od Pinske. Na bojni črti južno od Pripijatega in na gališkem bojišču nobenih važnih dogodkov.

V bojih zadnji čas med nami in Nemci so bili na dnevnem redu bajonetni boji naših jet, kar dokazuje njih vojaško hrabrost. Zelo značilno je dalje, ker je po zadnjih poročilih nemškega glavnega stana število nam vzetih ujetnikov zelo skromno in ker uspehe naših čet, v kolikor se ne prikrivajo, prevestno in v prevelikem obsegu omejujejo. V prostoru Polovce, zahodno od Čortkova, je dvajset naših konjenikov napadlo Avstrije, ki so gradili postojanke, 18 z enim častnikom so jih posabljali, ostale, enega častnika in 47 mož so ujeli, sami so izgubili le dva lahko ranjena vojaka. Poleg tega je neka mala patrulja napadla avstrijsko stražo 20 mož, 9 jih je ujela, ostale pa posabljala.

Petrograd, 30. septembra. Večeraj je generalni štab poročal:

Severnozahodno od Friedrichstadta so Nemci brez uspeha napadli vasi Čuš in Ligger severozahodno od Birschallena. S topovi in ognjem pušk smo te napade zavrnili. V okolici Dvinske grmijo topovi brez prestanka. Z ognjem smo zavrnili nemške napade. — Na fronti vas Getem—Sventen—Meduš-jezero se boj še nadaljuje. Manj pomembnejši boji so se vršili pri vasi Koziany. Severno od Krewa in južno od Omšjanov je sovražnik odločno napadel naše čete in jih potisnil nekoliko nazaj. — Južno od Pripijete je sovražnik večkrat napadel Czartorysk. V začetku smo napade odbili, nato pa se je sovražniku vsled ojačenj posrečilo, da nas je pogljal na desni breg Stira. 28. septembra je sovražnik otvoril besno streljanje in je trikrat napadel vas Nowo-Aleksiniec, toda s koncentriranim ognjem iz topov in pušk smo ga vedno vrgli nazaj. Okoli vasi Kupčica na Strypi zahodno od Tarnopola je topniški ogenj močnejši. Po vročem boju so naše čete vzele svražne jarke in sovražno brambno točko zahodno od Kodachov. Po zelo krepki artiljerijski pripravi so naše čete v nadaljevanju svoje ofenzive napadle, predrlje žične ovire in vzele sovražnikove strelske jarke vzhodno od vasi Kupčince.

× × ×

LISTEK.

Silvin Sardenko:

Soči.

Spesnil avgusta 1915.

(Ponatis iz »Dom in Sveta«.)

Krvava tečeš, hči planin!
Ksna si v uri mučeniški,
ko se ti v strugi bolečin
ustavlja živi tek dekliški.
Ksna si, hči planin!
Kdor v tvojih se rodi gorah,
trpljenja sin postane;
ob tvojih gledamo solzah,
ob tvojih slušamo vodah:
trpljenja sin ostane.
Ksna si, hči planin!
Nad tábó se je z divjo silo
prorokovanje dopolnilo:
nedolžno svojih kri sinov,
krivično kri sovražnikov
sprejemaš v tok viharen.
Nad Krnom grom — oh, boj hrumi!
Pod Krnom pa tvoj prorok spi.
Tam v grobu vsaj je varen? —
Ksna si, hči planin!
Usode se prerokovane
ognila nisi z naših lok,
sočutno nosiš svoje rane

in vdov trepet in mater jok
in strah nevest in plač otrok...
Kako grozno, trpkó šumiš,
kako grenkó, težkó ječiš,
ko sred gorjá mi krvaviš! —
Le včasih val srebrn sine
iz neprozorne globočine,
prozoren biser med vodami —
vesela misel med solzami,
vesel spomin na prejšnji čas,
ko še poznala nisi boja,
ko bil je jasen tvoj obraz,
vsa v ljubkih glasih pesem tvoja.
Srebrn val... Ah, morda up...
In več ne boš iz krvavečih,
iz bridkih src, iz bojnih kup
napojev pila prekipečih. —
Krvava tečeš, hči planin!
Ksna si v uri mučeniški,
ko se ti v strugi bolečin
ustavlja živi tek dekliški.
Pa, glej, tvoj breg! — Miru glasnica,
oznanja olika spravi dan:
pomlaja vinska se gorica,
razvija cvetna se ravan,
ki ti ji skrbna si dojnica.
O da bi blizu ta bil dan!
Oblok neba bo lep in čist,
pod neбом sinje gorske grodi
kot zlate črke v moder list
žarele bodo: Mir vam bodi!
Razkrhnjena so bridka jekla...
In ti boš spet vesela tekla,

vzgojila lepših nam cvetov,
vzgojila silnejših sinov. —
A danes pomni, bridka Soča,
kar gorko ti srcé naróča:
Kri našo v solnčnočist kristal
utrdi dnu globokih tal.
In ko bi kdo nam mir v dolinah,
nam blagor motil na planinah,
odgrni tajni svoj prepad,
odkrij kristalni svoj zaklad
in v živo kri ga spet prelij:
kedó je branil Kroni slavo,
kedó ohranil dedno pravo? —
Spoštujte ljudsko srčno kri!

Pismo z Goriškega.

Bivam v skromni, za silo opremljeni
sobici župnišča med vojnim hrupom. Noč
in dan ječijo po cesti kolesa težko obloženih
voz, karavane potpežljivih mul sto-pajo
zamišljeno svoje navadno vsakdanjo
pot. Neznanski prah ti skoro zakriva Boš-
njaka, ki stopa z gibčnimi koraki ob svo-
jem živinčetu. Završi po zraku, trenotek
nato udari težka granata s silnim bobne-
njem ob skale, nedaleč od ceste. Ali ga
marikaj prestraši? Mirno stopa naprej ob
svoji muli, še toliko se mu ne zdi vredno,
da bi se ozrl. Saj to bobnenje in udarja-
nje je v vojski samo po sebi razumljivo. Iz
učinkov pa tudi lahko sklepa, da bi bil

prevelik strah — prazen, kajti italijanske
granate imajo posebno veselje — rušiti
skale. Skoro mesec dni, odkar bivam tu,
niso pokazali polentarji drugega junaštva,
kot da so z granatami užgali poslopje, kjer
je bil nastanjen lazaret, zaznamovan z vid-
nim rdečim križem. Morda je Cadorna za
to še kaj avanziral. Do gotovega časa so
pokašljali Italijani vsak dan po par dese-
toric težkih granat v naše obližje, a sedaj
imamo že teden dni mir pred njimi, dasi-
ravno streljanje prav nič ne preneha. Mor-
da so le izprevideli, da se ne izplača me-
tati toliko tisočakov v prazen nič, ali pa
jim je naš »Pepi«, ki je nekaj nevoljno go-
drnjal, zagodel labodovo pesmico.

Prebivalci kraja so ostali večinoma
doma, le del vasi je izprazenjen; oditi so
morali pa vsi begunci, kateri so prbežali
iz bližnjih krajev B. in Č., sploh vsi oni,
ki nimajo tu svojih domov. Le z nad 90 let
starim Bosovim Andrejem je bilo dovolj
opraviiti. Sedemkrat, kakor mi je pripove-
doval vojni kurat, so ga odpravili iz nje-
gove rojstne hiše, a sedemkrat jim je ute-
kel nazaj. Granate so mu raztrgale skoro
vso hišo, a on je vztrajal. Slednjič se je
moral vendarle udati in zapustiti drago
domačo grudo. Pustiti dom — to boli...
Kot drugod v izpostavljenih krajih tudi
tukaj ljudje na polju opravljajo svoje po-
ste. Proti večeru gredo na njive izkopa-
vat krompir in napravljati drva.

»KJUB 14 MESEČNEMU BORENJU STOJI-NAŠA ARMADA TAKO UGO- DNO, KAKOR ŠE NIKDAR NE.«

Dunaj, 3. oktobra. (K. u.) V jezdi-
nici artiljerijske vojašnice na Rennwe-
gu so otvorili vojno havbico v železju
z veliko slovesnostjo. Ob tej priliki je
nagovoril nadvojvoda Leopold Salva-
tor navzoče: »S posebnim zadovoljst-
vom vidim ustanovitev novega dela
dobrodelnosti, delo pravega tovarištva,
ko se junak, ko se mu še ni nudila pri-
lika, da dokaže svojo ljubezen do do-
movine, svojo srčnost in zvestobo, se
spominja žene, otrok pred sovražnikom
padlih tovarišev. Kljub 14 mesečnemu
vročemu borenju stoji naša armada,
stoje zvesti zavezniki tako ugodno, ka-
kor še nikdar ne. Bog naj nam, ki se
borimo za pravično stvar, za brambo
domovine, kmalu nakloni zmago.

OPERACIJE PRI VILNU KONČANE.

Berlin, 3. oktobra. Listi poročajo:
Končale so se operacije okoli Vilna. Se-
verno krilo nemške vojske, ki se je borilo
proti 10. ruski armadi, se je umaknilo, da
ne izgubi zvez z varnostnimi četami. Že
izsedaj se je zveza vsled slabih potov in
izredno neugodnega vremena le težko mo-
gla vzdrževati. Nemci drže jezero Narvez,
Smorgon in Osmjeni, Rusi pa Molodečno
in Vilejko.

VELIKA POMORSKA BITKA V ZA- LIVU PRI RIGI.

Kraljevec. (Kor. u.) »Königsberger
Allgemeine Zeitung« objavlja o baje ve-
liki pomorski bitki v zalivu Riga: V
Petrogradu se je pričelo kmalu jasni-
ti o resničnosti dogodkov po takozvani
pomorski zmagi v zalivu Riga. Rusi so
se smejali ali pa jezili o novi, pravi ru-
ski blamaži. Glavni krivec je, kakor se
priporoča, brat predsednika dume,
ki je tajni svetnik in ki sovraži zelo
Nemce, ki rad pije in ki je poveljeval
poslednjič nekemu bataljonu državne
brambe. Ko se je pripeljal pred pri-
stanišče nekaj nemških vojnih ladij, ki
so, da otežkočijo angleškimi U čolnom
dohod, potopile tri trgovske ladje, je
ukazal Rodzianko veliko kanonado in
je brzojavil, ko so končali Nemci svoje
delo, da je potopil nemško brodovje, ne
da bi bil izgubil kakega moža. Pred-
sednik dume je poročilo o junaštvu
svojega brata takoj razširil in tako je
nastalo poročilo o veliki pomorski zma-
gi. Tragično je, ker so prestrašeni Rusi
Pernav in okolico najhujše opustošili
in oplenili. Tvornice in tudi električne
postaje in plinarne so bile požgane in
uničili so vse hiše na obrežju v daljavi
dveh milj.

KAJ BO Z DUMO?

Petrograd. (Kor. ur.) Predsednik du-
me, ki ga je bila duma pooblastila, da sme
carju ustmeno poročati o željah dume, je
sklenil po razgovoru z voditelji liberalnega
bloka, da odpošlje carju pismeno vlogo in
in je odpotoval na svoja posestva.

DUMA SE SKLIČE 8. OKTOBRA.

London. »Reuter« poroča po »Timesu«
iz Petrograda 30. m. m.: Ministri so se vr-
nili od posveta pri carju. Ruski listi poro-
čajo, da se zbere duma zopet 8. oktobra.

GOREMYKIN PROTI DUMI.

Zelo ostre besede.

Stockholm, 3. oktobra. (Kor. ur.) Mi-
nistrski predsednik Goremykin je sprejel
deputacijo liberalnih poslancev dume in
odličnih ruskih finančnikov. Ministrski
predsednik pa je zastopnikom ljudstva pri-

Vojaštvo je na splošno zelo prijazno
in dobro. Kadarkoli pridem v cerkev,
kleči nekaj mož v klopeh in moli. Tolažba
in pomoč je le pri Bogu. Kako veličastno
zadonijo vsako nedeljo v napolnjeni cerkvi
zvoki vojaške godbe: »Pred stolom Tvoje
milosti« in odmevajo do prestola Vsemo-
gočnega, spremljani od nešteti prošnji in
hrepnenja. Pa kako naj bi ne bilo mo-
štvo dobro, saj ima prelep zgled v svojih
višjih, ki se tudi ne sramujejo cerkve, mo-
litve in svetinje na svoji kapici. Kot po-
seben lep zgled pa mu je sam poveljnik
general X., kateri se udeleži svete maše
ne le ob nedeljah, marveč tudi dostikrat
ob delavnikih. Takih gospodov bi morali
imeti dosti. Smehljajoči njegov obraz mo-
ra človeka navdati z veseljem in zaupa-
njem. Sam sem bil priča, ko pride mimo
87 let stara žena, jo prijazno nagovori,
vpraša po letih in slednjič obdaruje, re-
koč, naj se ga spomni pri molitvi. Spošto-
vanja vredno!

Živimo tu seveda bolj vojaško življe-
nje. Udobnosti, kakršnih bi si človek že-
lel, seveda ni, saj jih človek pa v teh časih
tudi ne more pričakovati. S sovražniki
smo pa tudi precej v stiku, ker, kakor mi
je pripovedoval častnik, vidi italijanski
opazovalec na oddaljenem hribu vsako
našo kretnjo, a grozje je prekislo. Človek
bi se najraje razkoračil in z zadoščenjem
položil, po otroško, palec na nos in ma-
zinec obrnil proti njim... Ob priliki še
kaj.

Vač.

pravil skrajno neljubezniv sprejem in nje-
gove izjave kažejo, da je Goremykin od-
ločen tudi za boj na nož proti vsakemu
liberalnemu stremljenju na Ruskem.

Goremykin je rekel tudi tole: »Vlada
ne bo od poti, katero je v kritičnih dneh
spoznala za edino pravo, odstopila niti za
las. Duma je svojo nalogo izpolnila. Cela
dežela se mrličavo trudi, da mobilizira in
pripravi za narodno obrambo tudi zadnje
sile. Zopetna otvoritev sej dume bi mogla
samo neugodno vplivati na notranji polo-
žaj, ker bi času neprimerna vprašanja in
predlogi, zlasti od strani levice, ljudstvo
samo vznemirjali in razburjali. Iz vladne-
ga stališča je program strank bloka čisto
nemogoč. Za nas nima sploh smotra take
zadeve v sedanjem času spravljati v raz-
govor. Priznam, da je v moji vladi majhna
večina, ki ni nenaklonjena zopetni otvo-
ritvi dume. Toda ta večina se je dosedaj
udala pametnim razlogom manjšine. Odgo-
ditev ljudskega zastopa se more smatrati
za čisto normalno odredbo. Razburjenje, ki
je nastalo vsled odgoditve so umetno za-
netili izdajalski ljudje. Ni res, da bi bilo
sedaj ljudstvo odvzeto vsako sodelovanje
z vlado. Ljudski zastopniki se morejo tudi
zanaprej udeleževati sej posebnih odbo-
rov in nad vsakim sklepom ministrov izvr-
ševati svojo nadzorovalno pravico. Vem,
da s to svojo sodbo o notranjem položaju
naše domovine soglašam popolnoma z naj-
merodajnejšimi krogi države.«

Deputacija je te izizvalne besede po-
slušala z ledenim molkom. Časopisje veči-
noma prinaša samo Goremykinovo izjavo,
komentarje jim je najbrže črtala cenzura.

CAR SE VRNE V PETROGRAD.

Kodanj. Iz Petrograda: Listi pišejo, da
se car vrne v Petrograd, ko zavzamejo
ruske armade svojo novo obrambno črto.

ANGLIJA SPREJELA RUSKI ULTI- MAT.

Scheveningen, 2. oktobra. Anglija je
sprejela ultimatum, ki ji ga je bil stavil ruski
finančni minister Bark. Plačala bo vse ku-
pone ruskih bank, poravnala bo ruske voj-
ne dobave v Ameriki, diskontirala bo 100
milijonov rubljev inozemskih menic ruski
državni banki in dovolila je Rusiji vojni
predjem 2000 milijonov frankov.

NEMIRI V VARŠAVI IN LODZU.

Krakov. Pod nadpisom: Kdo dela
zmedo? objavlja krakovski »Głos Narodu«
uvodnik, ki izvaja: Trdi se, da se širi v
Varšavi in Lodzu gibanje, ki povzroča
protidrebe nemških upravnih oblasti, če
bi se kršil javen mir. Uradno se naziva gi-
banje v Lodzu naravnost revolucionarno.
Varšavsko časopisje je nekaj dni pozneje
poročalo o gotovem podzemeljskem rova-
nju in celo o izprevidih v Varšavi, a da
jih je vojaštvo v kali zadušilo in nekaj
oseb zaprlo.

MOSKVA BREZ KRUHA.

Moskva. Moskovski peki so naznanili
oblasti, če ne preskrbe dovolj moke, drož
in kuriva, Moskva ne bo imela kruha.

KUGA IN KOLERA V RUSIJI.

Berlin. »Nationalzeitung« poroča: Ru-
sko notranje ministrstvo je določilo po-
sebno komisijo, da se peča z odredbami
proti kugi, ki se v Rusiji zelo širi, osobito
v guberniji Vologda in v gubernijah ob
Črnem morju. Tudi kolera se vedno bolj
širi.

POLOŽAJ VOJNIH UJETNIKOV NA RUSKEM.

Poročilo poljskega vojnopomočnega društva.

Varšava, 2. oktobra. Po izbruhu
vojne se je tu ustanovil poljski vojnopo-
močni urad, ki je še začasa ruskega
gospodarstva poslal v vse ruske guber-
nije svoje zastopnike, da prouče polo-
žaj v ruskem ujetništvu nahajajočih se
oseb. Četudi so imeli odposlanci v prvi
vrsti preiskati položaj poljskih vojnih
ujetnikov iz Avstrije in Nemčije, ka-
kor tudi prisilno evakuiranega poljskega
prebivalstva, so vendar obračali
svojo pozornost tudi na druge ujetnike
in podali o tem svoje poročilo, ki se je
sedaj tudi tukaj objavilo. Iz poročila je
posneti to-le: V splošnem je položaj
vojno ujetih vojakov boljši nego pri-
silno odpeljanega civilnega prebival-
stva, ki je večinoma vsled nenadnega
odhoda brez vseh sredstev dospelo na
Rusko. Spomladi je pač izšel carjev
ukaz, s katerim se je odredilo, da se
more evakuirancem slovanske narod-
nosti, ako je njih lojalnost popolnoma
izven vsakega dvoma, dovoliti, da se
preselijo iz azijskih naselbin v kraje
osrednjih gubernij, toda uspeha to ni
imelo. Pač je mnogo teh nesrečnikov
prosililo za preselitev in tudi dobilo do-
voljenje; na njih lastne stroške so jih
poslali v zaprosene kraje, toda njihov
položaj se je ondi le še poslabšal, ker
niso mogli ondi najti nobenega dela. K
temu je prišla še vedno večja dragi-
nja živil in sovražno obnašanje prebi-
valstva, ki je te begunce smatralo za
povzročitelje draginje. To sovražstvo
proti beguncem se je tako razvilo, da

jim niso hoteli več oddajati stanovanj
in v nekaterih mestih se begunci sploh
niso smeli pokazati v drugih delih me-
sta nego le v določenih. Zgodilo se je,
da je prebivalstvo vlake z begunci spre-
jelo s kamenjem. Ameriški konzulati
so pač delili civilnim beguncem me-
sečne podpore in v večjih mestih je
razdeljevanje oskrbovala katoliška du-
hovščina, tudi pomočna društva so po-
magala, toda po manjših mestih in va-
seh je bilo hudo. Denar za podpore se
je moral tu v svrhu razdelitve oddati
ruskim upravnim oblastem, katerih
uradniki so si denar pridržali, če ne
vsega, pa vsaj večji del. Da bi begunci
o tem ničesar ne zvedeli, so jih držali
ločene od drugega prebivalstva. Vojno-
ujete vojake so brez vsakega načrta po-
šiljali po raznih mestih, izjemo so na-
pravili le z vojnimi ujetniki in odgnan-
ci iz Galicije. Rusine so nastanili v
Simbirsku in Vjatki, da bi mogli nanje
bolj vplivati v verskem in političnem
oziru. Strašen je položaj odgnancev v
Belebeu v Ufi. V Simbirsku je najti
večino iz Galicije odpeljane intelligen-
ce: Duhovnike, povečini rutenski uni-

ranci, potem sodne uradnike, profesor-
je, vseučiliške dijake, tehnike, trgovce
itd. Usoda Rusinov, ki se upirajo po-
rusenju, je strašna. Z vojnimi ujetniki
se ne postopa povsodi enako. Vsled ru-
skih porazov so vojnimi ujetnikom od-
tegnili mnogo dovoljenih jim ugodno-
sti. V posameznih pokrajinah, kakor v
Civinsku, smejo ujetniki pisati pisma
samo v ruskem jeziku, tako, da jim je
malone sploh onemogočeno vsako pi-
smeno občevanje s svojci. V splošnem
se je pa moglo opaziti, da se je z av-
strijskimi ujetniki nekoliko milejše
postopalo nego z nemškimi. Velika sre-
dišča odgnancev in vojnih ujetnikov se
nahajajo v guberniji Samara, v Tocku
samo v barakah nad 40.000, v Bugurn-
slavu in Kolivanu v guberniji Tomsk
v Omsku, Nerčinsku, Celjabinsku, v gu-
berniji Orenburg, v Troicku, v Rjazan-
u, poljski ujeti legionarji so v guber-
niji moskovski raztreseni. Jako zaslu-
žno za vojne ujetnike in odgnance de-
luje katoliška duhovščina, katere po-
sredovanje je odvrnilo od nesrečnikov
že marsikatero zlo.

Velik italijanski napad na dobrdobski planoti odbit. — Premikanje laških čet na Beneškem.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 2. oktobra. Uradno se poroča:
Na tirolski bojni črti so se bili včeraj
splošno le artiljerijski boji. V pokrajini
vzhodno od Sopre Cornelle (severno od
Roncogna) se je čulo ponoči na 1. oktober
živahno streljanje iz pušk. Od naše strani
se tega boja ni udeležila nobena četa. V
ozemlju Cristallo je bil odbit zvečer napad
nekega alpskega oddelka v sedlu med
Rauchkoflhom in Schönleitenwandom. Ista
usoda je doletela ponovne napade ob ko-
roški bojni črti na naše postojanke na Ma-
lurchu in zahodno od Bombaševga jarka
(severno od Pontablja). Na Primorskem so
boji v prostoru severno od Tolmina neko-
liko ponehali. Sinoči pričeti napad Italija-
nov na tolimsko območje se je izjalovil
v našem ognju.

Namestnik načelnika generalnega štaba:
pl. Höfer, fml.

Dunaj, 3. oktobra. Uradno se poroča:
Včeraj, predno je napočil dan, so se
zbrali Italijani k velikemu napadu na se-
verozahodni odsek Dobrdocske visoke pla-
note. Naša artiljerija je napadla napadalne
čete z ognjem in jih večinoma razkopila.
Tako se je končalo sovražno podjetje s
sunkom enega bataljona ob cesti Zdrav-
ščina — Sv. Martin. Ta sunek in podoben
okoli poldneva izvedeni napad sta bila od-
bita. Izjalovili so se bili ravnotako poiz-
kusi sovražnika, prodirati vzhodno od
Sredipolja.

Gotovih premikanj za sovražno črto
in živahen obrat na benečanskih železni-
cah naše opazovanje ni prezrlo. Na osta-
lih delih južnozahodne bojne črte se ni nič
važnega zgodilo.

Namestnik načelnika generalnega štaba:
pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

Rim, 29. septembra. V tolimskem
odseku je v nočeh na 28. in 29. septem-
ber sovražnik, na katerega smo na gri-
ču sv. Marije veliko hujše pritiskali,
poizkušal dva nenadna napada, a je bil
obakrat odbit. Včeraj ponoči so oddelki
naših alpinov sovražne postojanke, ki
se vlečejo v smeri zaporne utrbe na
Kruno proti Tolminu in na nekaterih
mestih so mogli sovražnika zapoditi z
velikimi izgubami in mu vzeli 60 mož
in 2 strojni puški. V Soči smo ujeli tri
plavajoče mine, katere Avstrijci še ved-
no polagajo z namenom, da bi poško-
dovali naše mostove.

Rim, 30. septembra. Okoli sedla
Stilfser se nadaljuje v snegu in ledu pri
Cavedale ofenziva naših čet, da očistijo
kraj od malih sovražnikovih oddelkov
in napravijo konec nadlegovanju od
strani sovražne artiljerije. V zgornji
dolini Cordevole je sovražna artiljerija
že nekaj dni bolj živahna. Včeraj je pri
Siefu naša artiljerija vzela pod ogenj
sovražno kolono, ki se je razkropila in
pustila velik del svojih vozov.

Na Koroškem in v bovški kotlini je
večkrat prišlo do manjših bojev, v ka-
terih smo ujeli nekaj sovražnih patrolj.
Število ujetnikov, katere smo ujeli v
noči na 29. sept. v tolimskem odseku,
se je zvišalo na 88, med njimi tudi 2
častnika.

Sovražno vodno letalo je vrglo dve
bombi na Torto Buso (južno od Grade-
za) pa brez žrtev in škode. Neko naše
letalo je z vidno učinkovitostjo obstre-
ljevalo nekaj kraških vasi, kjer so bili,
kakor se je poročalo, višji avstrijski
častniki.

Rim, 1. oktobra. V gorah na bojišču
je pogosta in gosta megla ovirala delova-

nje artiljerije, a dovolila naši pehoti drzne
izpade manjših oddelkov, ki so se pribli-
žali sovražnim postojankam, uničevali so-
vražna pomožna sredstva obrambe, v žič-
nih ograjah delali velike vrzeli in vznemir-
jali branilce. V odseku Tolmin so napadle
naše čete ponoči na 30. september na celi
črti od Mrzlega do Vodil vrha (Krn) in pri
vrhovih Sv. Marija in Sv. Lucija; osvojile
so kljub izrednim po mrzlem letnem času
še pomnoženim težavam zelo močne so-
vražne utrbe in so ujele nekaj dvanajesto-
ric sovražnikov. Vsled hujšega protinapada
številnih sovražnih sil se niso mogli držati
trdo priporjeni uspehi na levem krilu in
na strminah Mrzlega in Vodil vrha. Na
desnem krilu, na gričih pri Sv. Mariji in
Sv. Luciji smo pa osvojeno ozemlje utrdili,
da je ohranimo.

Obstreljevanje goriške bolnišnice.

Iz vojnega poročevalskega stana se
poroča z dne 1. oktobra:
Slučajno sem bil priča tudi uradno
javljenege obstreljevanja bolnišnice
Rdečega križa v Gorici.

Podrobnosti te podlosti so bile na-
slednje:

Prihajajoč iz Podgore sem že opa-
zil, da so proti poldnesi uri dopoldne
padale granate vedno v isti smeri v
mesto, in sicer splošno proti gradu, ki
leži na višini sredi mesta. Podal sem se
tjekaj in ondi sem mogel videti dol na
bolnišnico. Na stolpu bolnišnične cer-
kve je visela velika zastava Rdečega
križa, in sicer je plapolala vsled ena-
komernega vetra vedno navpično v
smeri sovražnega ognja. Sčasoma se mi
je namreč posrečilo najti postojanko te
baterije, ki je bila ležala na neki višini.
Zrak je bil docela jasen, videti sem mo-
gel celo žrelni ogenj topov. Zmota je
torej docela izključena. Streljanje se je
izvajalo z ugodno točnostjo, granata
na granato je udarjala v prostor kakih
200 korakov v premeru. Kmalu je bila
streha bolnišnice preluknjana, debel
dim in prah sta se valila iz nje; isto
sliko so nudile neposredno sosedne hi-
še. Drugi cilji se tisto dopoldne sploh
niso obstreljevali. Po seriji granat je
redno sledila vrsta šrapnelov, da bi
učinkovali proti ljudem, ki so bili za-
posleni z odnašanjem ranjencev. Neki
stotnik je bil pri tej priliki ustreljen,
ko je bil na potu k ambulanci. Kljub
opustošenju v notranjosti poslopja ni
nastal požar in kljub šrapnelškemu og-
nju kulturonošcev proti barbarom se je
posrečilo spraviti na varno vse ranjen-
ce. Proti poldnevu se je sovražna bate-
rija prisilila k molku.

Kje je ključ do Gorice?

Stockholm, 2. oktobra. Vojaški po-
sebni dopisnik lista »Times« poroča z 19.
septembra med drugim: Če severno od Kr-
mina pogledamo proti Gorici, išče oko
ključa cele pozicije Prej se je zdelo, da je
to Podgora, ali Podgora zaklepa samo ena
vrata med mnogimi drugimi in odprta pot
je izpostavljena avstrijskemu ognju od se-
vera in od juga. Nato se je mislilo, da je
ključ Sabotin, ali nad njim in nad celo
globoko soško dolino se dviga Sv. Gora in
cela vrsta drugih hribov. Zdi se, da ni no-
benega ključa do te pozicije. Vrata se
morajo vdreti, druga za drugim. Mogoče je
kaka pot od severa, tam, kjer napravi Soča
ovinek pri Plaveh, kjer so imeli Italijani
uspeh, da so pred tremi meseci zavarovali
območje, ali od tedaj so le zelo malo na-
predovali. Dežela je izredno težavna in
Avstrijci so pripravili zelo močne obramb-
ne postojanke. Poročilo konča: Ni več na

razpolago veliko tednov za ofenzivne operacije. Pod Tolminom se akcija ne bi smela ustaviti, ali težkoče ozemlja so zelo velike in Avstrijci so imeli dovolj časa za priprave, katerega so tudi kar najboljše izkoristili.

S fronte ob Soči.

«Die Zeit» poroča iz vojnega poročevalskega stana dne 1. t. m.: Med vožnjo ob Soški fronti sem mogel zvedeti iz zanesljivega vira, da je zdravstveno stanje italijanske armade precej slabo. V okraju Tržič so bili neprestano slučajno kolere, in odtod se je ta nalezljiva bolezen širila tudi drugam. Tudi na zaledju primerljaj kolere niso redki. Italijanska uprava doslej te nevarnosti ni mogla premagati.

Se huje razsaja neka vrsta disenterije (grize). To bolezen so prinesle italijanske čete s seboj iz Libije. Bolezen povzroča velike bolečine ter se loti tudi jeter. Italijanski zdravniki so nasproti tej kužni bolezni brez moči.

Ujetniki pripovedujejo, da imajo jako malo aktivnih častnikov. Večina jih je padla ali so ranjeni, mnogo jih je prijavilo obolenje. So bataljoni, ki imajo samo po enega aktivnega častnika (sottotenenta). Kar se ni posrečilo italijanski artiljeriji in pehoti, to hočejo sedaj izvršiti s saperji, ki so izvršili že mnogo min, tudi v kraške skale. Naše težko topništvo s patrolami in protiminami ima dokaj posla, da uničuje ta dela.

Pri ujetnikih so dobili pisma, ki tožijo o draginji na zaledju. Zlasti huda je baje draginja v Neaplju.

Kako sijajen je naš položaj, kaže dejstvo, da je na Soški fronti brigada, ki septembra meseca ni izgubila niti enega moža.

Gorica je čisto blizu naših postojank. Od izbruhov vojne se je vrnilo v Gorico 6000 prebivalcev, ki so bili zbežali. To dejstvo govori jasneje, ko vsa poročila Cadorne.

Neposredni vtisi s soške fronte.

Iz vojnega dopisnega stana poročajo dne 1. oktobra:

Šturmesečna vojna proti Italiji je prinesla jako nepričakovan in čisto neločilen uspeh — po italijanskih računih namreč: namesto, da bi vedno le močnejši napadi našo izprva slabotno fronto razbili, so jo le znatno okrepili. Danes v resnici stojimo ob soški fronti trdnješe nego kdaj preje, dočim se je prvotna sveža moč sovražnika izrabila in minila. Na skoraj brezvodnem in neplodnem kamenitem svetu Komensko-Doberdobske planote je smoteno delujoča energija izvršila čudeže, tako da smo danes v položaju, da vzdržujemo v tej drugače zapuščeni pokrajini tudi močno armado poljubno dolgo časa, ne da bi njena bojna sposobnost količkaj trpela. Tako so se tudi izprva zanešene razne taborske bolezni v kratkem času omejile in so sedaj že ugasnile. Sedanje zdravstveno stanje čet je celo ugodnejše nego dotična statistika v miru.

Nezaslišano veliko se je storilo za nastanitev čet; na mesto šotora je že davno stopila lahka lesena baraka in sedaj solidna kladara ali dobro urejena kamenita koča. V najsprednejši fronti, kjer se čete sedaj že redno vsakih par dni izmenjujejo, so že skoraj povsodi napravljene kaverne, proti katerim tudi najtežji ogenj ničesar ne zamore. Številne naravne votline, ki so jih deloma odkrili še-le naši iznajdljivi ljudje, so opremljene z lesenimi odri do višine sedmih nadstropij, udobno urejene, električno razsvetljene in ventilirane. Znamenitosti za vse čase!

Nove ceste in poljske železnice podpirajo gibljivost čet in trenja. Gosta brzojavna in telefonska mreža omogočuje hitro in lahko poveljevanje. Prav posebne spretnosti in truda je zahtevala zgradba strelskih jarkov samih, ki jih je bilo mogoče napraviti edino s pomočjo železnih drog, dleta in kladi ali z minami. Le kdor je sam videl vse to, more pojmiti, zakaj s takim mirom pričakujemo nadaljnih dogodkov. Naše nedosegljive čete so namreč bile obe prvi soški bitki brez takih pripomočkov.

O razmerah na vseh delih naše soške fronte mi je povedal generalštabni častnik to-le:

Ob izbruhu vojne smo bili ob Soči le slabo zavarovani. Še-le junija so se Italijani z velikanskimi sredstvi in veliko previdnostjo porinili naprej in tu in tam polagoma potisnili naše najsprednejše slabotne postojanke nazaj. 20. junija se je Italijanom končno posrečilo, da so prišli do Dobrdojske planote. Ta del, za katerega so se vršili najbolj vroči boji, so napadli Italijani s premočno infanterijo in artiljerijo. 23. julija se je posrečilo sovražniku, da je udril v naše postojanke. Branilci so se umaknili in naše levo krilo je bilo v nevarnosti. Če bi mogel sovražnik prodreti naprej, bi bile postojanke na pla-

noti ogrožene. Tedaj se je zgodil čudež. Dve lastni bateriji sta ustavili nadaljni napad. Ponoči se je zastavila lastna rezerva. Brigada je prodirala proti sovražniku, spredaj neki bataljon. Vrli bataljon se je vrgel na sovražnika, začel je strahovit boj iz bližine in po težkih krvavih izgubah vrgel sovražnika. Položaj je bil rešen! Sv. Mihael je bil naš. Italijanski protinapadi so bili gladko odbiti. — Pri Gorici so naši ujeli italijanske vojake, ki so pripadali desetim različnim polkom. — V prostoru pri Plaveh so Lahi neko višino 15krat napadli; vrženih je bilo 14 italijanskih stotnij in pognanih nazaj. Italijani se po ogromnih izgubah štirnajstredne druge soške bitke, ki se je končala 1. avgusta, niso več povzpeli do novega velikega napada. V poznejših podjetjih so se tudi posluževali nove taktike, ki mnogo bolj prizanaša ljudem. Sedaj si grade, zavarovani za vrečami peska in zaboji s kamenjem, kritja in varne poti na kamenitem svetu, da bi se zakopali ali ostali brez dobrega kritja. Večkrat jih v tem iznenada napademo in ujamemo nenavadno veliko vojakov, celo neke vrste telesne garde laškega kralja, brigade Piemont. Italijanski častniki se vzorno vedejo, močno se izpostavljajo, da bi potegnili čete za seboj. Zato imamo v naših bolnišnicah veliko množino ranjenih visokih častnikov.

Italijanska infanterija se je prav dobro bila; ob južnem temperamentu in živahnosti seveda ni šlo brez velikega krika, ki je naše ljudi vedno o pravem času opozoril, da se nekaj pripravlja. Tekom bojev se duh italijanskega vojaka nikakor ni izboljšal. Izgubili so velik del častnikov po poklicu in mnogo dobrih podčastnikov. Mnogo častnikov je padlo v našem ognju, ker so se preveč izpostavljali.

Infanterijski nastopi so zelo redki. Dopoldne imamo mi boljše svetlobne razmere, popoldne pa Italijani. Italijanski letalci so skrajno delavni, obrambni topovi imajo neprestano dovolj dela. Doslej so bila sestreljena tri italijanska letala.

Strelski jarki so ponekod komaj 40 do 80 korakov oddaljeni, tako da se je mogoče ustmeno sporazumevati. Italijani mečejo našim pisma, v katerih prosijo cigaret, časopisov itd. Ponekod so si jarki čisto blizu, tako da italijanska artiljerija ne more delovati, ne da bi ogrožala lastne ljudi. — Na gorškem območju so strelski jarki električno razsvetljeni. Videl sem električno razsvetljene strelske jarke pri Podgori.

Najživahnejši artiljerijski ogenj vzdržujejo. Italijani proti Gorici, dočim imajo naše pehotne postojanke na Podgori zapadno od mesta, skoraj popoln mir. Marno se porablja ta mir za razna gradbena dela. Medtem pa strelja italijanska artiljerija, ne da bi povzročala kake bistvene ovire. Žal pa obstreljevanje vsak dan zahteva žrtev med civilnim prebivalstvom.

Italijani razvijajo na celi fronti izredno živahno letalsko delavnost. Letalci so mi pripovedovali, da so zlasti sovražna bojna letala vrste «Caproni» s tremi motorji in trojnimi stranskimi krmilom ter sposobnostjo, da nosijo 200 kg posebnega bremena, posebno dobri aparati. Laški letalci prihajajo vedno v veliki višini, tako da jih naši obrambni topovi težko dosežejo. Tudi Italijani imajo precej obrambnih topov, ki pa ob silnem razsipanju municije le nezanemljivo učinkujejo. Mi nismo imeli doslej še nobene letalske izgube dočim smo Italijanom sestrelili že tri letala.

Resnica je in ostane: Straža ob Soči stoji neomajana in neomajljiva!

Bitka pri Tolminu.

Že nekaj dni se ob gornji Soči s toriščem blizu Tolmina vrše hudi boji. Bitka postaja čezdalje bolj ljuta; tudi tu se opažajo stiki s francosko ofenzivo.

Če pomeni boj pri Tolminu pravo udeležbo Italijanov pri generalnem napadu štirisporazuma ali če se bo v kratkem napadlo tudi drugod, se mora kmalu pokazati. Kajti francoska zagotovila in prerokovanja, ki naj bi vlija Rusom in Italijanom novega poguma, čezdalje bolj izgubljajo na verjetnosti. Osrednjima velesilama bi bilo še ljubše, če vnte sporazum istočasno napada. Naše fronte so zrele za vse napade in če gre tu ali tam kaka divizija iz prednjih postojank v glavno postojanko, ne igra to v splošnem nobene vloge.

Cadorna je v resnici pravi mečkač; on pozna svoje Francoze; to je dokazal že, ko ni hotel iti njim in Angležem po kostanj iz ognja na Dardanelah. Sedaj tudi čaka, če se posreči francoski napad na zahodni fronti, bodo laške čete zopet dobile «coraggio»; če se pa omenjeni napad ne posreči, potem je Cadorna hranil svoje čete za napad so-

vražnika, od katerega pričakuje, da ga bo po opravljeni francoski ofenzivi napadel. Nekaj seveda že tudi sedaj dela. To malo pa je stalo Italijane pri Tolminu najtežje izgube.

Laška ofenziva.

Amsterdam, 2. oktobra. Brzojavka listu «Times» s soške fronte napoveduje veliko laško ofenzivo pred izbruhom zime.

Niti Fabij niti Scipio.

Lugano, 1. oktobra. Cadorna se je Barzilau brzojavno zahvalil za njegov govor: «Nisem ne Fabij ne Scipio, a neomajno zaupam v naš končni uspeh.»

Odstavljeni laški generali.

Dunaj. V zadnjih štirinajstih dneh je bilo vpokojenih, oziroma odstavljenih 26 laških generalov. Zadnji je bil vpokojen poveljnik 6. armadnega zbora generalni poročnik Ruelle.

Brzojavljenje med Italijo in Švico prekinjeno.

Lugano. Italija je prekinila zasebno brzojavljenje s Švico.

Stavke v Italiji.

Lugano. (K. u.) Stavka tekstilnega delavstva v zgornji Lombardiji se širi.

Izjalovljeni angleško-francoski napadi.

Nemško uradno poročilo.

Berlin, 2. oktobra. Wolff poroča iz velikega glavnega stana:

Angleži so poizkušali danes ponoči v bojih zadnjih dni jim zopet odvzeto ozemlje severno od Loosa s protinapadom vzeti nazaj. Poizkus se je izjalovil s težkimi krvavimi izgubami za sovražnika.

Odbiti so bili francoski napadi južno-zahodno od Angresa, vzhodno od Soucheza kakor tudi severno od Neuville. Število ujetnikov, ki so jih ujele naše čete v tem angleško-francoskem napadnem odseku, se je povišalo dosedaj na 106 častnikov in 3642 mož; plen strojnih pušk znaša 26.

V Champagni so Francozi napadli opoldne vzhodno od Auberive v široki bojni črti. Napad se je izjalovil; le na enem mestu je vdrl sovražnik v našo postojanko; badenski osebni grenadirji so podvzeli protinapad in ujeli enega častnika in 70 mož. Ostanek sovražnika, ki je bil vdrl, je padel.

Odbiti so bili francoski napadi severno od Le Mesnila in severozahodno od Ville sur Tourbe. Pri obrambi proti napadom v zadnjih dneh se je odlikoval osobito severovzhodno od Le Mesnila rezervni polk št. 29.

Skupno število ujetnikov in plen v bojih severno od Arrasa in v Champagni je dosegel včeraj 211 častnikov, 10.721 mož, 35 strojnih pušk.

Bombe, ki so jih vrgli iz zračnega brodivja, ki se je dvignilo v Parizu, da napade Laon, so ubile eno žensko in enega otroka in težko ranile nekega meščana. Naši obrambni topovi so sestrelili neko letalo južno od Laona. Neko drugo letalo je padlo v plamenu med Soissonom na tla.

Vrhovno vojno vodstvo.

Berlin, 3. oktobra. Wolff poroča iz velikega glavnega stana:

Sovražni monitorji so namerili popoldne neučinkujoč ogenj na okolico toplic Westende. Zopetni poizkusi Angležev, da bi zopet pridobili ponoči severno od Loosa izgubljeno ozemlje, so se popolnoma izjalovili. Sovražnik je tu opustil svoje napade po mestoma ljutih pobližnjih bojih s težkimi izgubami. Vzhodno od Soucheza se je izjalovil francoski sunek, dasi so nastopili z veliko množino plinov. Sovražni napadalni poizkus iz Neuville na vzhodne postojanke na višinah je bil odbit s težkimi izgubami za sovražnika. V ponočnem napadu sledečemu boju z ročnimi granatami smo izgubili 40 metrov dolg kos jarka. Pehotnih napadov v Champagni Francozi včeraj niso ponovili. Sovražni artiljerijski ogenj se je vzdrževal z menjajočo se silo. Severno od Le Mesnil je bil vržen sovražnik iz nekega proti našim postojankam naprej štrlečega jarka; ob tej priliki je imel izdatne izgube tudi na ujetnikih. V boju z ročnimi granatami za postojanko severozahodno od Ville sur Tourbe smo ostali na površju. Sovražnik je ponovil svoje letalne napade na Laon in Voucières. V obeh krajih je postalo zopet več civilistov žrtev bomb. Pri Rethelu je bil francoski zrakoplov «Alsace» prisiljen, da se je spustil na tla. Posadka je bila ujeta. Danes ob 8. uri 30 minut so metali francoski letalci bombe na nevtrarno mesto Luksemburg. Ranjena sta dva luksemburška vojaka, en delavec in ena deklica z dežele.

Vrhovno vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

«Neue Freie Presse» poroča: Pariz, 29. septembra, ob 3. uri popoldne: Pomen naših uspehov v Champagni se vedno bolj jasno kaže. Nemci se niso samo umaknili

Stavka zdaj že 42.000 delavcev. Vodi jih socialistični poslanec Treves. Red se ni kršil. Vlada je naročila prefektu, naj najhitreje dela na sporazum med stavkujočimi delavci in podjetniki.

«Benedetto Brin».

Lugano. (K. u.) O okolnostih eksplozije na bojni ladji «Benedetto Brin» poroča «Corriere d'Italia» med drugim: Konteradmiral Rubin se je vrnil na krov ravno od posvetovanj z drugimi višjimi poveljniki in je bil zbral štabne častnike «Benedetto Brina» k raportu, ko je eksplodirala municijska zaloga, ki se je nahajala pod posvetovalnico.

Izgredi Italijanov v Bostonu.

Kodanj. Iz Bostona se poroča: V južnem Bostonu so priredili Italijani velike izgrede. Več tisoč Italijanov je spremljalo 1400 laških rezervistov na parnik, ki jih je odpeljal na Laško. Lahi so priredili izgrede proti tam interniranim nemškim mornarjem, na katere so metali kamenje. Lahi so se spopadli z ameriško policijo, ki je najhuje zabranila, dasi je bilo več policistov ranjenih.

na široki fronti iz svojih mogočno utrjenih postojank, marveč so tudi imeli izgube, ki na ujetnikih, ranjenih in mrtvih presegačo moč treh armadnih zborov. Skupno število ujetnikov znaša dosedaj nad 23.000 mož; topov smo zaplenili 79. Od ujetnikov smo 17.500 mož in 316 častnikov že odpravili v ujetniške tabore. Počasi čistimo boljše in štejemo zaplenjeno orožje in drugi material.

V Champagni traja boj na celi fronti dalje. Severno od Massiges so se udale nove čete Nemcev. Samo v enem odseku smo ujeli 1000 Nemcev.

Odbita ofenziva na zahodni bojni črti. — Bavarski kraljevič o bojih na zahodu.

Berlin, 2. oktobra. Poročevalec «Berliner Tageblatt» na zahodnem bojišču poroča: Na dveh točkah južno od kanala La Bassé divja bitka z nezmanjšano ljutostjo dalje. Pri Souchezu in južno od tam poizkušajo Francozi z novimi, vedno ljutejšimi sunki z uporabo plinastih in ročnih granat prodreti, da bi dosegli ravnino pri Lens. Njih napadi neglede na izgube napravljajo vtis obupnega boja. Strašne zahteve se stavijo na naše čete. Kljub večkratni sovražni premoči se je posrečilo našim hrabrim polkom, da so zopet osvojili začasno izgubljene vladajoče točke. Severozahodno od Lens v loku pri Loos so vrgli Angleži brigado za brigado v boj in so zaman poizkušali držati, kar so po svojih zadnjih plinastih napadih pridobili. Od opirališča do opirališča jih vržejo nazaj in izgubljajo vedno več prostora. Vrh 70 in 60 sta zopet v naši roki, s ceste Lens—La Bassee, ki so jo bili dosegli na nekaterih točkah, so bili zopet potisnjeni nazaj. Kakor Francozi se tudi Angleži zavedajo važnosti teh bojev. Neko povelje, ki se je našlo, jih podžiga k največjemu naporu in naglašja, da se bodo še bodoči rodovi angleške države spominjali slave hrabrih čet. Iz beležk težkih ranjencev in iz zadnjih vrstic umirajočih se razvdi, da se je polastila panika posameznih angleških brigad, ki pripadajo najbrže novi Kitchenerjevi armadi. Padel je nek angleški general. Izgube Angležev in Francozov so strašne. Število ujetnikov narašča. Prozoren namen Angležev in Francozov, da bi se združili na planoti Lens se mora danes smatrati kot izjalovljen. Prodralni poizkus se je izjalovil, a pričakujejo se novi težki in dolgi boji. Pravkar me je sprejel višji poveljnik armade, bavarski kraljevič. Slavlil je hrabrost in zanesljivost svojih čet in je izrazil, da trdno pričakuje na našo zmago v bitki. «Napadi so morebiti najtežji» — rekel je kraljevič, «vsekakor so najsirši v celi tukajšnji stoječi vojski. Ob takih bojih je mogoče, da napadalec doseže izprva začasne krajne uspehe, a iztrgali smo jim jih zopet kos za kosom.» Z določno in zaupljivo kretnjo je pristavil: «Če hočejo, naj še enkrat poizkusijo.»

Nemške čete na zahodu trdne.

Budimpešta. Vojni poročevalec Pietsch je poročal 2. t. m.: Naše čete stoje prejkoslej trdno. Nihče ne veruje na možnost francoskega sunka.

Strašni poulični boji v Loosu.

Rotterdam. Gibbs poroča v «Daily Chronicle»: Bojev so se udeležile številne divizije nove Kitchenerjeve armade. Novi vojaki so sprejeli strašen krst v ognju. Naskakovati so morali v ognju neštevilnih nemških strojnih pušk. Bila je osma ura, poldruhu uro po otvoritvi napada, ko so se tisti Angleži, ki še niso bili padli, priborili šele do roba vasi. Divje so se vojskovali v vasi dve uri. Več bataljonov je bilo uničenih, veliko častnikov ubitih ali

ranjenih. V hišah, v sobah, v kletih so se klali in zagrizli v vratove. V hišah je bilo vse polno nemških vojakov, ki so se bojevali v kletih kakor v strelskih jarkih in so iz njih streljali na Angleže. Male skupine nemških vojakov so se obupno hrabro borile in niso brez boja nobenega mesta popustile, dokler je bil le še en mož sposoben za boj. Hitro streljanje iz kleti je zadalo Angležem strašne izgube. Branilce kleti so uničevali tako, da so metali v kleti ročne granate.

Na zahodu še vedno stoječa vojska.

Curih. Vojaški sotrudnik »Zürcher Post« beleži, da ni še nikakega znaka o vojski izven trdnih postojank. Položaj je v primeri z minulim tednom le v toliko izpremenjen, da so pridobili drago zavezniki nekaj prostora. Če se tudi še ne more govoriti, da se je podjetje izjalovilo, je pa na uspeh le malo upati, osobito ker so na ogroženih točkah posegle povsod nemške rezerve vmes. Vodstvo je pravočasno ukazalo umikanje in je takoj določilo nove črte izven sovražnikovega obsega; črta se zato ni razbila; rezerve niso bile zapletene v umikanje; armada je ostala nedotaknjena, odporna sila ne zlomljena.

Plovba v Angliji.

London, 2. oktobra. (K. u.) Uradno se poroča: V tednu, ki se je končal dne 29. septembra, se je pripeljalo in odpejalo 1387 parnikov v angleška pristanišča. Potopljenih je bilo v tem času 6 parnikov z 20.727 tonami.

Boj diplomatov na Balkanu na višku.

Iz Sofije javljajo 1. oktobra, da je diplomatičen boj na Balkanu, zlasti na Bolgarskem, stopil v odločilno stopnjo. Angleški poslanik je stavil nove predloge, o katerih bo razpravljala današnji ministrski svet. Za slučaj, da opusti nevtralnost, ponuja ententa takojšnje zasedenje Macedonije do Vardarja, o ostalem ozemlju naj bi se pogajalo po končani vojni. Bolgarska vlada se je vzdržala odočilnega odgovora. Znano pa je, da more vpoštevati samo predloge, ki imajo realna dejstva. Srbski poslanik je predlagal direktna pogajanja, kar so pa v Bolgariji odklonili.

Odposlanstvu kmetovalcev je Radoslavov izjavil, da se Bolgarija ni vezala niti Turčiji niti osrednjima silama. Vse zavisi od tega, kako more Bolgarija dobiti Macedonijo.

Sofija, 1. oktobra. Angleško poslanstvo objavlja: Po objavi lista »Preporec« se je raznesla vest, da je angleški poslanik v imenu entente stavil bolgarski vladi nove predloge, v katerih se govori o načinu pri zasedenju takozvanega neoporočnega ozemlja v Macedoniji. Pooblaščenici smo izjaviti, da O' Bairne ni storil o tem nobenega koraka.

Frankfurt, 2. oktobra. »Frankf. Ztg.« poroča iz Petrograda, da ruski kreditni zavodi zavračajo posojila, ki so v zvezi z Bolgarijo.

Berlin, 2. oktobra. »Berliner Tagebl.« poroča iz Sofije, 1. oktobra: Zdi se, kakor da bi ententa iskala prilike, da bi zapletla Bolgarijo v težave in če možno tudi odvrnila z grožnjami od nastopa za uresničenje narodnih koristi. Zato so njeni zastopniki pozvali bolgarsko vlado, da da jasen odgovor na zadnje zavezniške predloge. Ruski poslanik Savinski je na podlagi vesti, da se nahajajo v bolgarskih lukah nemški podmorski čolni, vprašal bolgarsko vlado, kaj bi bilo res. Savinski je zagrozil, da bosta v slučaju bolgarskega napada na Srbijo odpotovala poleg ententnih poslaničkov tudi grški in rumunski poslanik.

Amsterdam, 1. oktobra. Reuter poroča iz Pariza: Herbet pravi v »Echo de Paris«, da sta Anglija in Francija sklenili novo vojaško pogodbo, po kateri bosta varovali Srbijo proti bolgarskemu napadu.

Balkanska ekspedicije entente.

Kakor poroča »Gazette de Lausanne«, so pariški krogi že takoj, ko se je bolgarsko-srbsko razmerje poostriilo, bili mnjenja, da ne bo uspel Greyev predlog, naj se skuša stvar zlepa poravnati. Delcassé je z vsjo silo povdarjal, da je treba poslati pomožni zbor v Srbijo in je že ob Joffreyevem potovanju v Italijo tega naprosil, naj se pouči o morebitnih podrobnostih italijanskega sodelovanja. Kajti na Francoskem so si bili že takoj v začetku na jasnem, da morajo biti pri ekspediciji Angleži, Francozi in Italijani. Rusiji hočejo pustiti prosto, da nastopi ali v Črnem morju ali z Rumunijo (kakor poročajo drugi francoski listi, se Rusija te ekspedicije proti Bolgariji ne more udeležiti, kajti ali naj zbije svoje lastno dete. »Car osvoboditelj« je pomagal Bolgarom do državne samostojnosti. Op. ur.)

Kakor poroča »Temps«, so ententni zastopniki sporočili bolgarski vladi, da je ententa odločena srbski vladi zagotoviti oboroženo pomoč.

Kakor poroča »London News«, so se francoske in angleške čete že izkrcale pri Solunu.

Ponemčena imena.

Berlin. (K. u.) Armadni odredbeni list objavlja cesarsko odredbo, ki določa nemško ime vsem tistim občinam v Alzaciji-Lorenci, ki nosijo dozdaj samo francosko ime.

Ruski finančni minister došel iz Londona v Pariz.

Pariz. (Kor. ur.) Ruski finančni minister Bark je došel sinoči iz Londona.

Spori med Francozi, Angleži in Belgijci.

Rotterdam. Trdi se, da zahteva Joffre podvojene napade, French in nekateri belgijski generali pa predlagajo, naj se težišče operacij prenese na Dardanele, češ da na zahodni bojni črti ni upati na zmago. Tako sodijo tudi angleški državniki.

27 zračnih bojev v enem tednu.

Lužano. Francoski listi poročajo: V zadnjem tednu je bilo 27 zračnih spopadov.

Šest francoskih municijskih skladišč razstreljenih.

London. »Standard« poroča o bojih v Champagni: Šest francoskih municijskih skladišč je zletelo v zrak, ker so Nemci na ogenj zaveznikov skrajno močno odgovarjali.

Sporazum zapira svoje meje.

Genf. Francosko-špansko mejo so zaprli.

Amsterdam. Ves promet med Vlissingenom in Anglijo je zaprt.

spodarsko popolnoma pripravljena za vse slučaje.

»Sovražni akt«.

Lužano, 1. oktobra. »Corriere della sera« javlja: Kakor poročajo iz Petrograda, so vsi zastopniki četverosporzuma prišli k Radoslavovu izjavi, da bo Bolgarija pri svojem napadu na Srbijo zadela na grške in ententine čete. Pristavili so, da smatra ententa celo oboroženo nevtralnost za sovražno dejanje. — »Az Est« pa poroča iz Sofije, da Radoslavov ni sprejel predloga, da ententa zasede Makedonijo in jo po vojni da Bolgariji. Radoslavov jim je sporočil, da bi pošiljatev čet v Makedonijo Bolgarija sprejela kot sovražno dejanje. — Glasilo Radoslavova piše: Bolgarsko ljudstvo stoji pripravljeno z orožjem, da se žrtvuje za domovino.

Pariz, 1. oktobra. »Temps« poroča, da so zastopniki zaveznikov sporočili bolgarski vladi sklep entente, da bo v slučaju bolgarskega napada podpirala Srbijo, kakor je bil izjavil Grey v angleški zbornici.

Newyork, 1. oktobra. »Associated Press« poroča iz Sofije (29. sept.): Včeraj je rekel Radoslavov pri vsprejemu voditeljev agrarne stranke, da ni Bolgarija napram nobeni vojskujoči se skupini vezana po obveznosti. Pogajanja glede Macedonije se ugodno razvijajo. Poročevalec »Ass. Press« pripominja, da je čas za pogajanja prav kratak, ker meni bolgarska vlada, da bi zavladačevanje le škodilo nadaljni akciji Bolgarije.

Sofija, 2. oktobra. Tukajšnji listi poročajo, da so se pričele sovražnosti med bolgarskimi in srbskimi obmejnimi četami. Razvil se je pravi boj, v katerem je bilo na obeh straneh več ranjenih in mrtvih. O slučaju ni izdano nobeno uradno poročilo. To je izzvalo v Sofiji veliko vznemirjenje. Demonstranti so šli pred vojno- in notranje ministrstvo. Govorniki pri teh demonstracijah so zahtevali, da se napove vojska Srbiji.

Sofija, 2. oktobra. Iz Niša se poroča: Na nujno zapoved srbskega vojnega vodstva se z največjo naglico utrjujejo bregovi ob Timoku in Nišavi. Velik del čet, ki so bile v Albaniji, je zasedel utrjene strelske järke ob bolgarski meji. Drugi del srbskih čet, ki so zasedle Albanijo, se odpošlje v Črnoigor, ker so prišle vesti, da se pripravlja velik napad na črnogorsko mejo.

700.000 Bolgarov pod orožjem.

Iz Sofije poročajo: Prvih 10 divizij redne vojske je bilo že po preteku štirih dni, ko je bila napovedana mobilizacija, pripravljena na odhod. Sestavljanje nadaljnjih rezervnih formacij napreduje izvrstno. Kot novi, dosedaj neznani element so prišli v mobilizaciji dosluženi turški vojaki, ki bodo skupno z mohamedanskim prebivalstvom, stanujočim na pridobljenem novem ozemlju, razvrščeni v bataljone. Misli se, da šteje cela vojska 700.000 ljudi, torej za 110.000 več, kakor v zadnji balkanski vojski.

5000 Macedoncev ušlo v Bolgarijo.

Sofija, 2. oktobra. (K. u.) Zadnje dni je prekoračilo mejo na raznih mestih 5000 Macedoncev, ki so jih bili Srbi s silo uvrstili v srbsko armado, da vstopijo v bolgarsko armado. Tudi iz grške armade je pobeignilo veliko Macedoncev v Bolgarijo. Približno 100 srbskih vojakov z 2. častnikoma je pribežalo v Bolgarijo, kjer so jih prijeli.

Radoslavov o macedonskem problemu.

Carigrad, 2. oktobra. Po informacijah iz Sofije bo prišlo kmalu do odločitve v macedonskem vprašanju. »Turani« poroča iz Sofije: Pri sprejemu odposlaništva macedonskih Bolgarov je izjavil ministrski predsednik Radoslavov: »Upam, da se kmalu izpolnijo vaše želje, da se Macedonija združi z Bolgarijo. Po ministrskem svetu, ki se bo vršil pod kraljevim predsedstvom, vas bom mogel točneje informirati.«

Sporazum za Srbijo.

Pariz, 2. oktobra. (Kor. ur.) »Temps« poroča: Zastopniki sporazuma štirih v Sofiji so obvestili bolgarsko vlado, da če napade Bolgarija Srbijo, bo sporazum podpiral Srbijo, kar odgovarja tudi izjavam sir Edvard Greya v poslaniški zbornici.

Odgovor Bolgarije sporazumu.

Sofija, 3. oktobra. (K. u.) »Agence Telegraphique Bulgare« poroča: Odgovor bolgarske vlade na zadnjo noto sporazuma se v najkrajšem času izroči.

Venizelosova politika.

Curih, 1. oktobra. Iz Aten poročajo: V grški zbornici je podal včeraj Venizelos kratko izjavo. Rekel je, da je prevzel vlado z nevtralnimi nameni, bolgarska mobilizacija pa je položaj popolnoma skaličila. Bolgarski mobilizaciji je morala slediti grška. Končal je: Radoslavov je izjavil, da bolgarska mobilizacija nima nobenega agresivnega smotra, niti proti Grški, niti proti Srbiji, ampak hoče samo ohraniti oboroženo nevtralnost. Če so to nameni Bolgarije, tedaj se mora tudi grško mobilizacijo razlagati v tem, vsak agresiven

namen izključujočemu smislu. Grški narod bo tudi ob tej priliki znal izvršiti svojo dolžnost. Četudi vem, da si grški narod želi miru, vem pa tudi, s kakšnim neprimernim samozatajevanjem je grški narod pripravljen, braniti svojo neodvisnost in nastopiti proti vsakemu poizkusu, te ali one balkanske države, ki bi hotela dobiti prevladujočo moč, kar bi pomenjalo konec politične in pravne odvisnosti balkanskih narodov. (Veliko ploskanje.)

Vlada bo srečna, če se bo položaj tako zasukal, da zopet lahko odpravimo mobilizacijo.

V imenu opozicije se je Gunaris, bivši ministrski predsednik, pridružil Venizelosovi izjavi.

Rotterdam, 2. oktobra. »Daily Telegraph« javlja iz Aten: Venizelos je izjavil, da bo Grčija izpolnila svoje zavezniške dolžnosti napram Srbiji v slučaju, da jo napade Bolgarija.

Rovarstvo proti rumunskemu kralju.

Bukarešt, 2. oktobra. (Kor. urad.) Proti novi politični organizaciji, ki se je ustanovila pod vodstvom Filipescuja za uresničenje »narodnega ideala Velike Rumunije«, je zavzel stališče oficijozni »Vitorul«, ki odločno nastopa proti poizkusom, da se zmeda duhove in ustvari ozračje, ki bi bilo ugodno za podjetja vsake vrste. List pravi, da je rumunsko ljudstvo preveč zrelo in da so vezi med vladarsko rodbino in narodom tako neločljive, da bodo vsi poizkusi razdora, te vezi še bolj utrđili. Naznanilo »Adeverula« o ustanovitvi nove »velike stranke narodne edinstva«, ki ogroža kralja v njegovem stališču, če ne bi bil ene misli z akcionisti, odkriva nekvalificiran glumaški značaj nove organizacije.

Akcija za vojno na Rumunskem.

Bukarešt, 2. oktobra. Take Jonescu in Filipescu sta skupno pisala kralju pismo, v katerem ga skušata pridobiti, da stopi v vojno na strani entente.

Nov dogovor entente glede Balkana.

Genf, 2. oktobra. »Herald« poroča: Dne 27. septembra so vlasti četvernega sporazuma podpisale nov dogovor glede Albanije in Balkana.

Proti Srbiji.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 2. oktobra. Uradno se poroča: Na bojni črti ob Savi pri izlivu Kolubare so naše baterije, ki so odgovarjale na sovražen artiljerijski ogenj, uspešno obstreljevale srbske postojanke na bregu. Pri Gorazdi smo zapolnili 300 mož močan črnogorski oddelek.

Vzhodno od Trebinja so naše čete, podpirane po ognju naših obmejnih utrd, poizvedovale po črnogorskem ozemlju. Neprizakovanost so napadle sovražne prednje straže in uničile nekaj skladišč.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Dunaj, 3. oktobra. Uradno se poroča:

Nič novega.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

DIPLOMACIJA MESTO OROŽJA.

Graška »Tagespost« piše o položaju na srbskem bojišču: »Na srbski fronti je zopet nastopil mir in orožje molči. Zato so na delu diplomati in morda bomo kmalu čuli, kaj so dosegli.« (Kakor se vidi iz uradnih vojnih poročil, orožje ne molči. Op. ur.)

Primorske novice.

Slovesna služba božja se je v počaščenje cesarjeve obletnice vršila v baziliki sv. Justa v Trstu na dan 4. oktobra t. l. ob 10. uri predpoldne Zastopani so bili uradi, zavodi, korporacije, šole in društva.

— Pokojnemu dr. Srečku Kovačiču, odvetniku v Trstu, je tržaška odvetniška zbornica imenovala generalnega substituta v osebi dr. Edvarda Slavika, odvetnika v Trstu.

Poročila se je gdč. Gusti Machne, hčerka tržaškega veletrgovca g. Machneta, z g. dr. Franom Vodopivcem, c. kr. okr. komisarjem v poljedelskem ministrstvu.

Umrli je v Trstu blagajnik delniške družbe Greinitz Nikola Krivošič.

— C. kr. stavbeni svetnik v pokoju, Gvido Levi je dne 20. avgusta 1915 kot civilni inženir za stavbene stroke postavno prisegel ter se je v Trstu stalno naselil.

V odvetniško listo s sedežem v Opatici je vpisan odvetnik dr. Jurij Pečarevič.

Mestna zastavljavnica v Trstu naznaja: V ponedeljek dne 4. t. m. se bodo prodali na javni dražbi »dragoceni« predmeti serije 135, ki so bili zastavljeni v februarju 1914 na zelen listek od št. 145.400 do 148.000. Istega dne popoldne se vrši javna dražba »nedragoceni« predmetov serije 135, ki so bili zastavljeni v juniju 1914 na zelen listek od št. 146.700 do 148.400.

— V Trstu imajo že par dni deževno vreme. Letošnja jesen je v Trstu dosti hitreje nastopila kot druga leta.

— Grozdje se v Trstu prodaja po vin. do 1 K 20 vin. kilogram na drobno. Fig je dosti na trgu in so prav po ceni. Dobe se 3—4 za 1 krajcer.

Dnevne novice.

— **Odlikovanja uradnikov in uslužbencev južne železnice.** V priznanje izvrstnega službovanja v vojnem prometu je cesar odlikoval med drugimi naslednje uradnike in uslužbence c. pr. priv. južne železnice. Zlati zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje so prejeli: Tajnik Andr. Vrečko in nadrevidenti Avgut Ludvik, Karl Gabriel, Franc Potočnik, Jožef Žibret in Viktor Sob; zlati zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje revidenta Ivan Lepej in Jakob Jančar; srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje strojni mojster Tom. Zupanc, strojevodji Anton Stanič in Ivan Rabič.

— **Povodenj v Zagrebu.** Vsled velikega naliva je bil v soboto nižje ležeči del mesta Zagreba pod vodo. Potoki, ki tečejo skozi mesto, so prestopili svoje bregove, tako da je bila voda na nekaterih krajih nad pol metra globoka. Tudi Sava je prestopila bregove in se razlila po polju. Škoda je znatna.

— **Velika povodenj v Savinjski dolini.** Vsled trajnih nalivov je Savina tako narastla, da je prestopila bregove. V mnogih krajih je vdrla voda v hiše in so se ljudje morali rešiti na višje ležeče kraje. V Celju je park poplavljen.

— **Ključ od vrat ne bodo zasegli ali zaplenili.** Med predmeti, ki so v rekvizicijski odredbi navedeni, se kljuke od vrat ne nahajajo. Zato kljuke ne bodo zaplenjene.

— **Umrli je 24. sept.** bivši provincial bosanske franciške provincije, župnik in gvardijan v Šutjeski o. Frano Komandanič, star 76 let.

— **Tudi pri nas bi bilo dobro.** Budimpešta. (K. u.) Višji mestni glavar je izdal odlok proti navijalcem cen masti. Odredil je preiskavo vseh prodajalnic prekajenega mesa, skladišča in vse tiste kraje, kjer sumijo, da so nakupične zaloge. Kazensko postopanje naj se uvede v vseh slučajih, če ni nakupične utemeljeno.

— **Češko šolsko društvo med vojsko.** Češki listi poročajo: »Ustredni Matici Školska« je kljub vojski otvorila vseh 110 svojih šol v zaupanju na podporo svojih podružnic, raznih zavodov in rodoljubov. Od učiteljskega in uradništva jih je 80 pod orožjem. Podružnice se opozarjajo, da bo le tedaj mogoče vzdrževati šole, če bo osrednje društvo dobilo dovolj dohodkov. Razveseljivo je, da se »Matic« spominjajo plemeniti dobrotniki tudi na smrtnih posteljah in da ji zvesti prijatelji brez vsakega poziva redno pošiljajo dar sv. Vavla.

— **Mati našla za mrtvega proglašenežina blaznega.** Inomost, 30. septembra. Tukajšnji redar Maks Lechner je 21. junija t. l. odrinil k vojakom in potem na soško fronto, kjer je takoj prišel v ogenj. Italijani so na onem mestu izvedli besen napad ter obstreljevali naše postojanke s težko artiljerijo. Ena težkih granat je udarila tudi v bližino Lechnerja in ubila mnogo njegovih tovarišev. Tudi Lechner je padel na tla in težko omamljen obležal. Ko je artiljerijski ogenj nekoliko pojenjal, je naša saniteta preiskala bojišče in odnesla ranjence, nato pa se pripravila, da pokoplje mrtve. V tem trenutku se je znova začela strahovita kanonada in naše sanitetno moštvo je moralo zaenkrat opustiti pokopanje mrtvih. Vendar so pa nekateri sanitetci plezali po tleh in pobirali mrtvih legitimacije, vrednostne predmete in druge stvari, po katerih se more dognati identiteta. Pri tem so prišli tudi do Lechnerja, čegar plašč je bil raztrgan od granatnih kosov, in ker je ležal brez vsakega znaka življenja, so ga smatrali za mrtvega. Vzeli so mu njegove stvari, ki so se kasneje poslale z uradnim poročilom o njegovi smrti njegovim staršem. V njihovi žalosti za sinom jim je pa nenadoma dospela dopisnica iz Ljubljane, v kateri se jim naznanja, da sin Maks še živi in da se nahaja v ljubljanski bolnišnici. Starši so jeli poizvedovati in zvedeli to-le: Maks Lechner je ležal dva dni in tri noči sam sebi prepričan, ker radi strašnega ognja ni bilo mogoče preiskati bojišča. Ko je ogenj pojenjal, so ga našli in spoznali, da še živi ter ga odnesli v lazaret, od tam pa v Ljubljano. Lechnerjeva mati se je nato peljala v Ljubljano, kjer so ji povedali, da je sin interniran kot umoboln. Po posredovanju nekega zdravnika ji je bilo mogoče priti do sina, ki je pa ni spoznal. Zaman je bilo vse materino klicanje po imenu — sin je le nekaj blebetal in se neprestano ves tresel. Šele drugi dan se je zdelo, da se sinu od daleč nekoliko vrača zavest in zdravnik je mater potolažil z izjavo, da bo Lechner najbrže ozdravil. Materi se je še zagotovilo, da bo sin sprejet v neki dunajski zavod,

kjer se bo vse storilo za njegovo ozdravljenje, nakar se je žena vsa srečna vrnila domov.

— **Židovske goljufije.** Vojaško sodišče v Plznu se je pretekli teden pečalo z velikansko goljufijo. Židovski agent Mojzes Engelhart je svojočasno ustanovil v Berlinu »avstrijski vojaški biro«, ki se je pečal s pomočjo svojega zaupnika, tajnika litomerškega okrajnega glavarstva dr. J. Fischerja s sistematičnim oproščevanjem od vojaške službe. Ta biro je imel nekega reprezentanta Adolfa Baldingerja, katerega je stroga nemška prebiralna komisija spoznala za nesposobnega. Adolf Baldinger je torej za dobro plačilo hodil k prebiranju namesto drugih. Vsaka oseba pa je morala temu oproščevalnemu uradu plačati 700 do 1800 mark. Seveda, končno je prišla ta goljufija na dan. Imenovani Baldinger je bil namesto drugih — kolikor se je dognalo — 34krat pri prebiranju, in sicer na Češkem, Nižje Avstrijskem in celo v Galiciji. Posredovalci so prišli pred sodišče. Engelhart je bil obsojen na tri najst let, Baldinger na deset, drugi pa na štiri do šest mesecev težke ječe.

— **Kubelik kupil mihelsko elektrarno.** Kakor poroča »Čech« je kupil na javni dražbi dne 3. septembra mihelsko elektrarno edini kupec dr. J. Hoffmeister za mojstra na gosli Jana Kubelika za 122.300 K.

— **Hrvaška iznajdba za krojače in krojačice.** Lastnik krojaške šole v Zagrebu, g. Josip Pest, je izumil anatomske-matematični način za krojenje, ki bo delo zelo olajšal. Izum sestoji v enostavnem računu, po katerem je mogoče za vsako telo napraviti natančen kroj na podlagi ene same podolžne in ene povprečne mere. Izumitelj si je hotel dati stvar patentirati, potem se je pa odločil izdati svoje kroje v obliki knjige (12 zvezkov za moške in 12 za ženske kroje, vsak zvezek 5 K), ki je že izšla, in sicer v nemškem jeziku. Pest je izumil že preje več drugih stvari.

— **Z ozirom na slabe poštne zveze naročite takoj srečke „Slovenske Straže“!** Žrebanje je že 26. oktobra. Ena srečka samo 1 K. Naročite več srečk skupaj!

Ljubljanske novice.

lj Danes je god našega vladarja, katerega počasti občinstvo zlasti tudi s tem, da zabija žeblje v obrambni ščit na korist vdovam in sirotam padlih junakov.

lj V obrambni ščit je danes zabijala žeblje šolska mladina nekaterih šol.

lj Katehetski pomenek bo v sredo, dne 6. oktobra, ob šestih zvečer v posvetovalnici »Katoliške tiskarne«. Za referat je poskrbljeno. Določijo se obenem spovedni dnevi za mladino ljubljanskih šol.

lj »Glasbena Matica«, Opozarjamo na današnji koncert violonista-virtuozu Zlatka Balokoviča iz Zagreba na korist sirotam padlih slovenskih junakov v dvorani grandhotela »Union«. Začne se točno ob 8. uri.

lj **Otvoritev novega šentjakobskega mosta** se je izvršila danes brez posebne slovesnosti. Po cesarski maši v stolnici so šli dostojanstveniki preko mostu. Po mostu je bilo potrebno zelenje.

lj **Mestna zastavljalnica ljubljanskega naznanja** slavnemu občinstvu, da se vrši redna mesečna dražba dne 14. t. m. za v oktobru 1914 zastavljenih dragocenosti in efektov (blaga, perila, strojev, koles itd.), vršeči se popoldne ob 3. uri v uradnih prostorih, Prečna ulica št. 2. Posebno se še opozarja, da na dan dražbe ni mogoča rešitev ali obnovitev zapadlih predmetov, temveč le najkasneje zadnji dan za stranke pred dražbo.

lj **Posebni film — samo pri današnjih predstavah v Kino »Central« v deželnem gledališču.** Veseligrada »Dunajčan v Berlinu«, v glavnih vlogah Petty in Elza Böttcher.

Dobrim in blagim srcem.

Zimski čas se je približal in vže trka na duri. Če se ga bojijo celo tisti, ki so v srečnem položaju uživati svoj dom ter čutiti se varne in z vsem preskrbljene, kako hudo mora biti pa šele za one, ki so morali vsled groznih vojnih dogodkov zapustiti vse kar jim je bilo najdražje: dom, posestvo, pri-delke, obleko in sploh vse kar so imeli ter iskati zavetišča na tujem.

Natlačeni po tisoč skupaj v barakah posameznih naselbin ne bodo imeli ti nesrečneži od sedaj naprej niti te do-

brote, da bi se gibal v prosti naravi, ampak tičati jim bode skoro noč in dan v majhnih prostorih brez dela in njih srca bodo krvavela ob spominu na njih mili dom in ob bojazni, da ga morda nikdar več videli ne bodo.

Za vblažiti to njih težko duševno bol jim je treba preskrbeti berila, kajti edino le to bi utegnilo jih odvrčati od prežalostnih spominov, ki jim povzročajo toliko težkih ur.

Podpisani pomožni odbor za begunce z juga obrača se zatorej do blagih in dobrih src z najtoplejšo prošnjo naj prispejajo našim ubogim beguncem na pomoč in naj nabirajo za nje knjige podučiljive in moralne vsebine, molitvene knjige, knjige za umno gospodarstvo in posebno pa knjige družbe sv. Mohorja v Celovcu, ki jih se nahaja gotovo na tisoče po deželi. Nabrane knjige naj se blagovoli poslati podpisnemu odboru, ki jih potem po potrebi razdeli.

Častiti gospodje dušni pastirji na deželi in pa gospodje učitelji, ki poznajo potrebnost našega ljudstva naj blagohotno vplivajo v tem smislu z besedo in dejanjem.

Vsi tisti, katerim je bila sreča tako mila, da so ostali na njih dragem domu naj se blagohotno spomnijo tistih tisoč in tisoč revežev, koje je nesrečna usoda izgnala iz njih domovine ter naj skušajo jim pripomoči v tuji zemlji vsaj do tje borne tolažbe.

Pomožni odbor za begunce z juga, Dunaj IV., Favoritenstrasse 5.

Razna poročila.

TRETJE VOJNO POSOJILLO.

Budimpešta. (Kor. u.) Knez primas Csernoch in ostrogonska škofija podpiseta na tretje vojno posojilo 4 in pol milijona kron in sicer knez primas 1 in pol milijona, škofija pa 3 in pol milijona kron. Ob prvih dveh vojnih posojilih je bilo podpisanih po navedenih približno 10 milijonov kron. Vesprenski škof, dr. baron pl. Hornig, ki je podpisal dozdaj dva milijona, je podpisal na tretje vojno posojilo 1 milijon. Vesprenska škofija, ki je podpisala že štiri milijone, podpiše na tretje vojno posojilo dva milijona kron.

SV. OČE OGRSKEMU KNEZU PRIMASU.

Budimpešta. Povodom mirovnega manifesta sv. očeta je ogrski knez primas kardinalg Csernoch v imenu ogrskih katoličanov odposlal sv. očetu zahvalno pismo ogrskih katoličanov. Sv. oče je, kakor poroča »Alkotmany«, odgovoril: Našemu ljubemu sinu naš pozdrav in apostolski blagoslov! V svojem duhu pretehtavamo vedno, česar se spominjam Ti v svojem na nas naslovljenem pismu, žalostnega mrtvaškega stokanja tistih, ki so padli v vojski in žalostnega plakanja njih svojcev, ki čakajo koprneče nanje. V zadnji preteklosti smo se zato potrudili priporočiti kraljem in narodom mir kot delo pravičnih. Ti, ljubi naš sin, si tudi omenjal, da je ta skrb naše očetovske ljubezni v Tebi in v Tvojih vernikih živahnije vzbudila koprnjenje po miru in da gleda njih skrbna duša s pričakovanjem na sveto stolico kot na jutranjo zarjo vzbujajočega se dne, da od tu prodere prvi žarek že dolgo željenega miru. Naj bi se naše želje prej ko mogoče izpolnile. Ker pa pričakujemo izpolnitev vseh naših nad od Boga, pozivamo vse krščanske vernike, naj se v popolnem zaupanju obračajo z gorečimi molitvami k Bogu in jih obenem opozarjamo, da bo najuspešnejše priporočilo za uslišanje njih molitev, če bodo živeli krščansko, čednostno in junško!

POOSTRENI POTOVALNI PREDPISI V ŠVICI.

Bern. Švica je odredila nadzorstvo potnikov, ki dohajajo v Švico. Potnikov brez potnih listov in brez sredstev ne bodo več pustili v Švico.

PANAMSKI PREKOP ZAPRT.

London, 1. oktobra. (K. u.) Panamski prekop ostane zaprt še 8 do 10 dni.

ZAHVALA.

Županstvo trga Sodražice se pri napornem delovanju pri omejitvi požara zahvaljuje domačim in zamostskim gasilcem ter dobrim sosedom Gregorcem, ker so marljivo in neutrujeno delovali pri omejitvi požara v trgu Sodražice.

Ne sme se pa pozabiti, da je tukaj stacionirano moštvo vojaškega trena pod vodstvom g. poročnika Spitzkopfa pridno in neumorno delovalo.

Tudi gg. orožniki in naši možaki in mladeniči ter pridno ženstvo je v obilnosti storilo svojo dolžnost.

Vsem bodi tem potom izrečena najlepša zahvala.

Sodražica, 29. septembra 1915.

Anton Lovrenčič, župan.

Vesten poduk
v talijanščini iz nemščine
 v Glediški ulici 10 IV, vrata 16. 2008

SANATORIUM EMONA
 ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI
 • POKOJNICA •
 LJUBLJANA • KOMENSKEGA ULICA 4
 SEPTIMIAN PRAMAR • DR. FR. DERGANC

Oskrbnik ali gospodar
 išče službo na kako gospodarstvo, vino- ali sadjerejo, kletarstvo itd., z večjo prakso izkušen sadjarejo in vinorejski šoli, z dobrimi spricvali in odlikovanjem. Nastop takoj. — Dopisi pod »upr-2015 vitez« 2015 na upravo lista.

Kupim vsako množino

ježic
 In vsake vrste kože in loja

Josip Prošker, trg. s kožami Ljubljana, Poljanska cesta 73.

Trgovski pomočnik

špecerijske stroke, dober detajlist, priden zasledljiv in trezen sprejme se takoj in pod ugodnimi pogoji trg. firma

J. Kušlan, Kranj (Gorenjsko).

Učenec

s primerno šolsko izobrazbo se sprejme takoj v modno trgovino

Peter Sterk, Ljubljana, Stari trg 18.

ŽELOČNA TINKTURA RAZPOŠILJA
 Lekarnarja PICCOLI-ja v Ljubljani
 Prejeto 1. oktobra, pospešuje slabit in prebavo ter odprta talosa. PO POVZETJU

1 steklenica 20 dinarjev. Naročila po povzetju.

ANTON BOČ
 barvarija in kemična pralnica
 Ljubljana, Selenburgova ul. 6

Dela se izvršujejo tudi na Glinah št. 46. Nizke cene! Točna in solidna postrežba! Obstoje tvrdeke že čez 50 let.

Ovčje volno

kupujem po najvišji ceni vse vrste in 1861 vsako množino

Vinko Crnilec, Naklo p. Kranju.

OVČJO VOLNO

vseh vrst in vsako množino kupuje po najvišjih cenah

J. GROBELNIK, 1719
 Ljubljana, Mestni trg št. 22.

LIMON

esenca 1 steklenica 1 K odgovarja 10 limonam

Lekarna Trnkóczy 1753

Ljubljana zraven rotovža.

Sprejme se:

Mesarski pomočnik,
zmožen tudi prekajevanja.

Proda se:

Težak konj, močen voz
„dera“, koleselj in acetilen aparat
ca 10 luči, — vse v dobrem stanju.

Kupujejo se:

Konji za klanje.

Iv. Marinšek, mesar, Glince,
(gostilna Amerika) pri Ljubljani.
1977

Mazilo
za
lase

proti izpadanju las
se dobi v drogeriji »Adria« nasproti glavne pošte
in v trafiki A. Križaj v Šp. Šiški pri cerkvi. 1 lonček stane K 3. 2002

Maslo, kuhano in sveže,
slanino,
svinjsko mast naravno,
suhe češplje,
krompir in ev. druge jestvinske
predmete
ponudite

trrdki
Vekoslav Plesničar, Trst.

Odda se

mesarija

v mestu. Kje, pove uprava tega lista
pod št. 2012. (Znamka za odgovor.)

Izurjenega

stenografa in strojepisca

sprejme

Dr. Josip Furlan, odvetnik
Ljubljana, Sodna ulica 1.

Letošnje sveže, pa tudi lanske

JEŽICE

kupim po ugodni ceni in prosim
ponudbe z navedbo cene in
mlega vzorca

VILJEM FREUND

tovarna usnja, Maribor ob/D.

Prvo kranjsko podjetje za umetno
steklarstvo in slikanje na steklo

Augusta Agnola
Ljubljana

Dunaška cesta šteč. 13
pri „Figovcu“

se priporoča slav. cerkvenim
predstojništvom kakor p. n.
občinstvu za solidno izvršitev
vsakovrstnega umetnega steklarstva in slikanja na steklo
za steklarstvo v figuralni in
navadni ornamentiki, stavbno
ter portaino steklarstvo —
Zaloga steklenega in porcelan-
skega blaga vsake vrste, sve-
tilk, zrcal, okvirov za podobe
itd. — Narisi in proračuni na
zahtevo zastoni. — Spričevala
mnogo dovršenih del na raz-
polago. 74

Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani

Dunaška cesta št. 38
v hiši Zadrčne Zveze

Nasproti „Bavarskemu
dvoru“ v bližini mitnice

— Usstanovljena leta 1911. —

Hranilnica kmečkih občin sprejema in obrestuje hranilne vloge po

4 1/2 %

Rentni davek pla-
čuje iz svojega. —
Vložne knjižice
drugih denarn. za-

vodov sprejema
kot gotov denar
ter se obrestova-
nje ne prekine. —

Hraniln. kmečkih občin v Ljubljani je pupilarno varni zavod, v katerega
nalagajo c. kr. sodišča denar mladoletnih. Njeno poslovanje je pod nad-
zorstvom posebnega komisarja kot zastopnika c. kr. dež. vlade v Ljubljani.
Posojila daje na zemljišča, občinam in korporacijam na amortizacijo.

Razpis.

Ravnateljstvo mestne hranilnice v Idriji razpisuje začasno službo

blagajniškega uradnika.

Zadevne prošnje je vložiti do 15. t. m. Plača po dogovoru.

V Idriji, dne 1. oktobra 1915.

Ravnateljstvo.

Specialni oddelek platna

v trgovini

A. Šarc lastnica Jadviga Šarc

Ljubljana

Šelenburgova ulica 5

nudi se priložnost za dobri in ceni nakup

rjuh	odejnih rjuh
brisalk	blazin
prtov	pernatih blazin
prtičev	pernic
brisač	žepnih rut

Švicarska vezenina

Za vojake zimsko perilo:

hlače	nogavice
jopice	dokolenice
sviterje	kolenogrelce
rokavice	ušesogrelce
žilogrelce	gamaše

= Na =

tretje avstrijsko vojno posojilo

na katerega se prične v prihodnjih dneh podpisovanje, jemlje

C. KR. PRIV. SPLOŠNA PROMETNA BANKA

podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

že sedaj prijave. Pojasnila vedno na željo pismeno in ustmeno na razpolaganje.